

Tygodnik Gospodarczy PIE

23 stycznia 2019 r.

Bank Światowy przewiduje spowolnienie wzrostu gospodarek krajów rozwiniętych

- Bank Światowy w swym najnowszym raporcie pt. *Global Economic Prospects: Darkening Skies* [1] przewiduje, że tempo wzrostu światowego PKB zmniejszy się z 3,0 proc. w 2018 r. do 2,9 proc. w 2019 r. oraz 2,8 proc. w latach 2020-2021. Zdecydowane spowolnienie dotknie kraje rozwinięte gospodarczo. Wzrost ich PKB zmniejszy się odpowiednio z 2,2 proc. do 2 proc., 1,6 proc. i 1,5 proc. Natomiast tempo wzrostu PKB krajów wyłaniających i rozwijających się utrzyma się w 2019 r. na poziomie roku poprzedniego i wyniesie 4,2 proc., a w następnych latach przyspieszy kolejno do 4,5 proc. i 4,6 proc.
- Prognozy dla strefy euro, która dominuje w obrotach handlowych Polski, są równie niepomyślne, jak dla ogółu krajów rozwiniętych. Wzrost ich PKB obniży się z 1,9 proc. w 2018 r. do 1,6 proc. w 2019 r., 1,5 proc. w 2020 r. i 1,3 proc. w 2021 r. W związku z tym

uzasadniona wydaje się prognoza spowolnienia tempa wzrostu PKB Polski odpowiednio z 5 proc. do 4 proc., 3,6 proc. i 3,3 proc.

- Zważywszy na pogarszające się uwarunkowania, przewidywania Banku Światowego należy uznać za dość optymistyczne. Niepokój budzi wzrost zadłużenia w wielu krajach, który powoduje zaostrzenie warunków finansowania działalności gospodarczej, a także niepewna sytuacja polityczna, konflikt handlowy między USA i Chinami oraz Brexit.
- Jednak Polska dysponuje pewnymi atutami, takimi jak stabilność ekonomiczna czy zwiększony dopływ środków unijnych w najbliższych latach. Z tego względu wydaje się, że obniżenie tempa jej wzrostu gospodarczego nie będzie większe, niż prognozuje Bank Światowy.

[1] <http://blogs.worldbank.org/developmenttalk/global-economic-outlook-darkening-skies> [dostęp: 22.01.2019].

Chiny spowalniają – jak to wpłynie na polski eksport?

- Główny Urząd Statystyczny Chin podał w poniedziałek (21.01.2019), że tempo wzrostu PKB w IV kwartale wyniosło 6,4 proc., co oznacza, że było najniższe od czasu globalnego kryzysu finansowego. Natomiast w skali całego ubiegłego roku PKB wzrósł o 6,6 proc. (rok wcześniej o 6,8 proc.). Był to najniższy roczny wzrost od 1990 roku.
- Z danymi tymi współgrają napływające w ostatnim okresie informacje o spowolnieniu dynamiki produkcji przemysłowej (w tym na eksport), sprzedaży detalicznej, a zwłaszcza nakładów inwestycyjnych. Co więcej, spada sprzedaż samochodów osobowych i smartfonów, w stagnacji znalazł się rynek nieruchomości, ponadto hamuje produkcja w przemyśle chemicznym.
- Za spowolnieniem stoją przede wszystkim czynniki wewnętrzne – zaostrzenie polityki kredytowej w obliczu narastania złych kredytów, podniesienie wymogów ochrony środowiska w wielu branżach, ale także czynnik zewnętrzny – pogorszenie klimatu prowadzenia interesów z Chinami zarówno w relacjach

handlowych, jak i w transakcjach kapitałowych. Konflikt handlowy z USA jest ważnym elementem takiego stanu rzeczy.

- Bezpośredni wpływ spowolnienia w Chinach na polską gospodarkę nie jest duży. Rynek chiński jest dopiero 21. co do wielkości rynkiem zbytu dla polskiego eksportu (0,94 proc.). Dominują w nim produkty surowcowe – metale nieszlachetne (30 proc., w tym miedź) i metale szlachetne (25 proc., w tym srebro) oraz produkty chemiczne (9 proc.). Jednak wpływ pośredni jest znacznie większy, jako że istotną część naszego eksportu (dotyczy to zwłaszcza wyrobów przemysłu elektromaszynowego) do krajów UE ostatecznie lokuje się w Chinach jako element składowy wyrobów gotowych eksportowanych przez te kraje do Chin. Jak wyliczył, na podstawie światowej tablicy przepływów międzygałęziowych w 2016 roku, Łukasz Ambroziak, analityk PIE, udział Chin w popycie na niemieckie towary zawierające polską wartość dodaną w naszym eksporcie netto do Niemiec wynosi około 20 proc.

Kooperacja niemiecko-francuska

- Przedstawiciele Niemiec i Francji podpisali w Aachen traktat będący przedłużeniem i rozszerzeniem współpracy między tymi krajami, zapoczątkowanej traktatem elizejskim z 1963 r. Większość zapisów nowego traktatu jest afirmacją historycznych ustaleń, jednak pojawiają się również nowe zapisy.
- Już w preambule wspomniano o dążeniu sygnatariuszy do zmniejszenia nierówności oraz emancypacji kobiet. Dane OECD pokazują, że różnica płac w 2014 r. we Francji wyniosła 9.9 pkt. proc., a w Niemczech w 2016 r. – 15.5 pkt. proc. Dla porównania średnia OECD za 2016 r. wyniosła 13.8 pkt. proc. W Polsce różnice były jeszcze mniejsze i wynosiły 9.4 pkt. proc.
- Do preambuły traktatu została wpisana również ochrona środowiska. Tymczasem największymi emitentami CO₂ na świecie są Chiny, Stany Zjednoczone oraz Indie, w UE Niemcy, na trzecim miejscu znajduje się Francja. Widać zatem, że aby inicjatywy proekologiczne były skuteczne, Niemcy i Francja winny działać globalnie, a nie ograniczać się do Europy.
- Najistotniejszym punktem traktatu jest zapis o rozszerzeniu współpracy militarnej. Niemcy i Francja deklarują działania na rzecz stworzenia europejskiej siły zbrojnej, niezależnej od NATO, a także zjednoczenia europejskiego przemysłu zbrojeniowego. Przemysł zbrojeniowy tradycyjnie był zdominowany przez firmy amerykańskie. Według danych SIPRI na 2017 r., w dziesiątce największych producentów broni znalazło się aż sześć firm amerykańskich, które sprzedały uzbrojenie za łączną sumę ok. 140 mld USD, przy czym lider, Lockheed Martin, sprzedał uzbrojenie warte ok. 45 mld USD. Suma uzbrojenia sprzedanego przez firmy niemiecko-francuskie (z uwzględnieniem Airbusa) to ok. 39 mld USD, co pozwoliłoby takiemu konglomeratowi zająć 2. miejsce w zestawieniu za 2017 r., a co istotniejsze wyprzedzić Wielką Brytanię (suma sprzedaży ok. 38 mld USD, z czego BAE Systems ok. 23).
- Sygnatariusze deklarują się wzmocnić współpracę między Europą a Afryką. W chwili obecnej ok. 1/3 inwestycji zagranicznych (ok. 32 mld euro) i ok. 1/2 pomocy (ok. 21 mld euro) kierowanej do Afryki pochodzi z Unii Europejskiej. Zwiększenie tej współpracy oznacza dalsze inwestycje. Mając na uwadze proekologiczną postawę sygnatariuszy, prawdopodobnym obszarem jest fotowoltaika, aktywnie rozwijana już w krajach afrykańskich.

Otwarcie rynku japońskiego szansą na zwiększenie polskiego eksportu

- 1 lutego br. wejdzie w życie *Porozumienie o partnerstwie gospodarczym (EPA)* między Unią Europejską i Japonią. Jego postanowienia odnoszą się zwłaszcza do handlu dobrami i usługami, inwestycji, zamówień publicznych, polityki konkurencji, ochrony własności intelektualnej i zrównoważonego rozwoju.
- W momencie wejścia umowy w życie w pełni zliberalizowane zostaną cła na zdecydowaną większość linii taryfowych. Jedyne dla ok. 4 proc. dóbr najbardziej wrażliwych okres wdrażania umowy będzie wydłużony.
- Dostęp do rynku japońskiego będzie łatwiejszy m.in. w branżach priorytetowych dla UE, w tym Polski (towary rolno-spożywcze, tekstylia, wyroby skórzane, obuwanie). Korzyści z tego tytułu będą jednak uzależnione od stopnia i tempa dostosowania firm do eksportu na ten specyficzny kulturowo i społecznie rynek. Szanse na wzrost eksportu żywności wzrosną także dzięki obserwowanym w Japonii: spadkowi produkcji rolnej i samowystarczalności żywnościowej, wzrostowi zainteresowania żywnością zagraniczną (zwłaszcza wysokiej jakości), a także rosnącej konsumpcji artykułów wysoko przetworzonych, dań gotowych, żywności dietetycznej i funkcjonalnej.
- Liberalizacja dostępu japońskich samochodów do rynku UE (priorytet strony japońskiej)

będzie trwać 7 lat. Relatywnie długi okres przejściowy umożliwi przygotowanie się europejskiej, w tym polskiej, branży motoryzacyjnej na zwiększoną konkurencję. Natomiast zwiększenie sprzedaży samochodów z UE w Japonii może okazać się trudne ze względu na czynniki kulturowe (przywiązanie

konsumentów do rodzimych marek), demograficzne (starzenie się społeczeństwa i prognozowany spadek liczby ludności), niezwykle dużą popularność małych samochodów (*Kei*) oraz opóźnienia w harmonizacji japońskich norm i certyfikatów z regulacjami międzynarodowymi.

Wykluczenie komunikacyjne – wpływ na otoczenie społeczne i gospodarcze

- Z ogłoszonego w styczniu br. raportu Fundacji im. Stefana Batorego pt. *Polska sprawiedliwa komunikacyjnie* [2] autorstwa Tomasza Komornickiego, wynika, że w wielu regionach Polski występuje zjawisko wykluczenia transportowego. Mimo inwestycji poprawiających drogi oraz stan kolei w Polsce, sytuacja dostępu do komunikacji publicznej w wielu obszarach Polski jest bardzo zła. Głównie chodzi o brak konkretnych szlaków komunikacyjnych niezbędnych do tzw. krótkich podróży wykonywanych w celu dotarcia do pracy, szkoły, ośrodka zdrowia lub punktów usługowych.
- Zdaniem autora raportu, panuje tendencja do zbyt częstego, np. w ramach tworzenia strategii rozwojowej regionu, posługiwania się mylącymi wskaźnikami, jak np. zrównoważone rozmieszczenie usług, placówek edukacyjnych lub placówek zdrowia czy też liczba kilometrów nowo oddanych dróg albo linii kolejowych. Natomiast zbyt mało uwagi

poświęca się społecznemu aspektowi transportu publicznego.

- Bardzo często z powodu braku komunikacji publicznej ludność danego regionu ma utrudniony dostęp do wybranych przez siebie usług, lekarzy, szkoły, a także lepszej pracy. Dodatkowo na problem nakłada się niekorzystna sytuacja demograficzna Polski (rośnie liczba ludzi w podeszłym wieku z trudnościami w przemieszczaniu się) oraz specyficzne dla Polski zjawisko suburbanizacji (w Polsce dominuje rozproszona zabudowa i nie dotyczy ona tylko okolic metropolii).
 - Należy zatem wnioskować, że bez przemyślanej polityki transportowej skoordynowanej z polityką społeczną, propagowana ostatnio idea deglomeracji raczej nie przekształci się w zadowalające strategie. Co ważniejsze zmniejsza to też szanse na pozytywne efekty.
- [2] <http://www.batory.org.pl/upload/files/Polska%20sprawiedliwa%20komunikacyjnie.pdf> [dostęp: 22.01.2019].

Utworzenie Centrum Polubownego Rozwiązywania Sporów Dot. Żywności

- 17 stycznia 2019 r. przy Polskiej Federacji Producentów Żywności zostało uruchomione Centrum Polubownego Rozwiązywania Sporów Dot. Żywności (CPRSŻ). Jest to pierwszy w Polsce i jedyny w Europie podmiot dedykowany wyłącznie żywności uprawniony do niezależnego, bezstronnego i pozasądowego rozwiązywania sporów dotyczących jakości handlowej produktów spożywczych. Zajmie się on także sporami wynikającymi z organizowanych konkursów i loterii promocyjnych, a także szeroko rozumianą komunikacją z konsumentem.

- CPRSŻ zostało wpisane do rejestru podmiotów uprawnionych do prowadzenia postępowań w sprawach pozasądowego rozwiązywania sporów konsumenckich będących w gestii Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Ponadto, umieszczono je w wykazie podmiotów Alternative Dispute Resolution Komisji Europejskiej i zarejestrowano na platformie Online Dispute Resolution prowadzonej przez Komisję Europejską.
- Doskonała znajomość prawa żywnościowego, a także doświadczenie w rozwiązywaniu sporów konsumenckich gwarantują zarówno

przedsiębiorcy, jak i konsumentowi profesjonalny i szybki sposób rozwiązywania sporów, będący alternatywą dla postępowań sądowych.

→ Warto podkreślić, że powstanie CPRSŻ to wyraz odpowiedzialności społecznej producentów żywności w rozwiązywaniu

sporów powstałych wokół reklamacji żywności, która przeciętnie stanowi 24 proc. wydatków gospodarstw domowych. Dzięki CPRSŻ spory dotyczące zakupu żywności mają szansę na sprawne zakończenie, zarówno z perspektywy konsumentów, jak i przedsiębiorców.

Opracowanie merytoryczne: Marzenna Błaszczuk-Zawiła, Urszula Kłosiewicz-Górecka, Katarzyna Zybortowicz, Krzysztof Marczewski, Marek Lachowicz, Piotr Ważniewski

Wydarzenia i dane przedstawione w niniejszej publikacji pochodzą i bazują na źródłach zewnętrznych, stąd nie gwarantujemy ich poprawności. Mogą one być ponadto niekompletne albo skrócone. Wszystkie opinie i prognozy wyrażone w niniejszej publikacji są wyrazem oceny ekspertów PIE w dniu ich publikacji i mogą ulec zmianie bez zapowiedzi. Niniejszy dokument jest jedynie materiałem informacyjnym do użytku odbiorcy.

Polski Instytut Ekonomiczny

Polski Instytut Ekonomiczny to publiczny think tank gospodarczy, którego historia sięga 1928 roku. Obszary badawcze Instytutu to przede wszystkim handel zagraniczny, energetyka i gospodarka cyfrowa oraz analizy strategiczne dotyczące kluczowych obszarów życia społecznego i publicznego Polski. Instytut zajmuje się dostarczaniem analiz i ekspertyz do realizacji Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, a także popularyzacją polskich badań naukowych z zakresu nauk ekonomicznych i społecznych w kraju oraz za granicą.

Kontakt
Andrzej Kubisiak
Kierownik Zespołu Komunikacji
andrzej.kubisiak@pie.net.pl
tel. 48 512 176 030